

Више од једне деценије скоро исти људи налазе се на кључним економским местима (Влада и НБС), преко којих се реализује економска политика у Србији. У почетку су они били такозвани независни експерти, а касније су постали истакнути чланови ДС и Г 17 плус. Пошто је српска привреда, у међувремену, доживела колапс сада нам (ти исти) обећавају нови модел раста у коме привлачење иностраних инвестиција заузима кључно место.

Пре неколико месеци у овом листу (Повластице – погрешан пут, 20.04.2010) већ сам писао да пракса земаља у транзицији, као и темељна емпиријска истраживања (Јоже Менцингер) показују не само да иностране инвестиције нису никаква панацеја – чаробни лек – за привредни раст, него да међу њима постоји чак негативна веза (веће иностране инвестиције – мањи раст и обратно). Годинама су Мађарска и балтичке земље имале неколико (4-5) пута веће учешће директних иностраних инвестиција у БДП него Пољска и Словенија, а данас је видљиво у каквом су стању привреде ових земаља. Искуства многих земаља у свету показују да инострани инвеститори остају док могу да користе добијене стимулације, а када оне „пресуше“ траже нове (веће) повластице, а ако то не добију напуштају земљу (што се десило Мађарској).

Много тежа је судбина земаља које су удовољавале повећаним апетитима иностраних инвеститора – о чему сам такође писао (Цена гостољубивости, 19. 4. 2010). Указао сам на пример Мексика који је на крају (да би задовољио иностране инвеститоре) извршио и адаптацију свога правног система, тако да су инострана предузећа (ткзв. макиладори) постала екстериторијална, ослобођена плаћања пореза у мексички буџет, у њима није дозвољено синдикално организовање, а радници раде у ропским условима за мизерне наднице.

Наша владајућа такозвана елита се после 2000. године није посветила изградњи адекватне институционалне инфраструктуре за тржишну привреду, успостављању владавине права и стварању оптималних услова за конкуренцију и дугорочно одржив привредни раст, него је прихватила погрешан неолиберални економски програм, у коме је све препуштено на милост слободног тржишта, а држава је маргинализована и потиснута из привредне сфере.

Наша владајућа такозвана елита се после 2000. године није посветила изградњи адекватне институционалне инфраструктуре за тржишну привреду, успостављању владавине права и стварању оптималних услова за конкуренцију и дугорочно одржив привредни раст, него је прихватила погрешан неолиберални економски програм, у коме је све препуштено на милост слободног тржишта, а држава је маргинализована и потиснута из привредне сфере. Због тога, сада наша владајућа такозвана елита и није у могућности да иностране инвеститоре привлачи конкурентним брзо растућим тржиштем, добро уређеном институционалном инфраструктуром и пословним амбијентом, образованом и креативном радном снагом, него то чини накарадним ангажовањем државе кроз исплате субвенција из буџета.

Уместо да је овако озбиљно питање Скупштина регулисала законом, Влада је без било какве расправе донела Уред-бу о усло-ви-ма и на-чи-ну при-вла-че-ња ди-рект-них ин-ве-сти-ци-ја по којој се значајна државна средства издвајају за (углавном) иностране инвеститоре. Државне субвенције из буџета по новоотвореном радном месту износе од 2.000 до 10.000 евра, уз минималан број од 50 запослених и уз минималне инвестиције од 500.000 евра. Поред тога, предвиђено је и рефундирање улагања у инфраструктуру. Не постоји непристрасан, јавни и јасан критеријум који опредељује ко и под којим условима добија субвенцију. У пракси се поред издвања субвенција из државног буџета, иностраним инвеститорима обезбеђивала и комплетна инфраструктура од стране локалних власти, па и ослобађања од плаћања пореза на добит у наредних десет година. Инострани инвеститор је, углавном, на име субвенције добијао више средстава него што је сам инвестирао, или је из добијених субвенција могао да (новцем српских пореских обвезника) неколико година исплаћује плате запосленим.

Бивши министар правде Владан Батић у једном од својих последњих интервијуа (јул 2010) рекао је да је Млађан Динкић парадигма за „макијавелизам без краја и граница.

Недавне „варнице“ између високих државних функционера из две владајуће странке, везане за субвенције словеначком „Горењу“ за фабрику у Зајечару (инвестиције „Горења“ од 2,9 милијарди евра, а државне субвенције по 10.000 евра за сваког од 300 запослених плус инвестирање државе у изградњу високонапонског електровода, трафо-станице, два телеоптичка кабла и система за воду), јасно су показале да одлуку о томе ко и под којим условима добија субвенције из државног буџета у суштини доноси један човек руководећи се политичким и личним, а не економским и државним интересима.

Пише: Јован Б. Душанић
петак, 11 фебруар 2011 11:40

Државни секретар министарства финансија (кадар ДС-а) у саопштењу за медије наводи да министар „Млађан Динкић настоји да приграби што више финансијских ресурса ове земље, које користи на само њему знан начин и по критеријумима само њему познатим, на штету највећег броја грађана, пореских обвезника ове државе“, те да премештањем планираних инвестиција из Ваљева у Зајечар (Горење – договорена субвенција по запосленом била је 3.000 евра) и Лозницу (Голден лејди) министар „користи буџетска средства за развијање и јачање његове политичке групације Уједињени региони Србије јер су у тим градовима градоначелници чланови УРС-а“.

Међутим, [Млађан Динкић](#) не ради ништа друго од онога што чини у континуитету од октобра 2000. године када је (како то тврде очевици али и званичници „демократске“ власти – министар полиције Душан Михаиловић у влади Зорана Ћинђића) уз помоћ „дугих цеви“ и других сличних „аргумената“ преузео Народну банку, па до недавног признања како је на последњим изборима обмануо грађане (руководећи се, такође, политичким и личним, а не економским и државним интересима). Јавно је обзнанио да је непосредно пред председничке изборе, како би обезбедио пресудне гласове Борису Тадићу, свесно дао обећање како ће сваки грађанин добити бесплатне акције у вредности од 1.000 евра.

Одобравање великих државних субвенција инвеститорима представља само један у низу погрешних потеза које повлачи актуелна власт.

Бивши министар правде (у влади Зорана Ћинђића) Владан Батић у једном од својих последњих интервијуа (јул 2010) рекао је да је Млађан Динкић парадигма за „макијавелизам без краја и граница, по коме је допуштена свака превара, свака обмана и свака лаж, да би се освојила или сачувала власт“. Он је лично против Млађана Динкића поднео више кривичних пријава, а у књизи (Две Србије) оптужује га за умешаност у многобројне сумњиве послове (невраћање пара са Кипра, гашење четири највеће банке, злоупотребе око приватизација банака, формирање Националне штедионице под видом државне банке и омогућавање својим пајташима-тајкунима да преко Еуроаксис банке откупе акције Националне штедионице и затим их продају петероструко скупље и зарађујући на томе милионе евра, чешки дуг, сиријска нафта, прање новца преко банке у Мађарској...) и констатује „да имамо одговорно тужилаштво давно би Динкић и дружина седели на оптуженичкој клупи“.

Одобравање великих државних субвенција инвеститорима представља само један у низу погрешних потеза које повлачи актуелна власт, а који воде даљем урушавању привреде

Субвенције приватним инвеститорима: предности и мане

Пише: Јован Б. Душанић
петак, 11 фебруар 2011 11:40

Србије и обарању живорног стандарда (већ увелико) осиромашених њених грађана. Очигледно је где смо са оваквим експертима и њиховом политиком стигли, а није тешко предвидети шта нас очекује уколико од њих и даље буду зависила нашу судбину.

Краћа верзија текста објављена је у *Политици*.